

Locuinta Redactorului

si

Cancelaria Redactiunii

in

Srat'a tragiatoriul

(Lövész-utcza), Nr. 5.

Scriorile nefranate nu se vor primi decat numai do la corespondinti regulari ai „Federatiunii.“ Articlii trimisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literary, comercialu si economicu.

Va essi Joui si Dominec'a.

Pest'a, 18/30. Aprile, 1873.

Diuariele guvernamentali si prin urmare bine inspirate si informate spunu, ca ministeriul va starul d'in tote poterile, ca dupa reinceperea lucrariilor camerei, se se pertractedie si votedie proiectul de lege pentru banc'a de escompturi, partea inca restante a legii pentru colonisti, bugetul pre 1874, si catastrofalu dariloru fondarie. Cu finea lui Maiu sessiunea annului antau s'ar inchia si nemediulocitu s'ar deschide sessiunea annului allu doile, fara ca inse camer'a se se ocupe de alte lucrari, ci prorogandu-se pana la tomna, cestunile celle mai pucinu urgente, dar destullu de momentose, precum sunt: marea retieua a caliloru ferrate, legea penale si regulamentul camerei, s'ar deslega in primele siedintie alle viitorie sessioni de tomna.

Ospetiu de la Vienn'a au lassatu si ore cari suvenirii neplacute. Diuarile ung. facu mare sfara pentru desconsiderarea deputatiunii ce camer'a Ungariei transisse la solennitatea cununiei arciducesei. Se plangu adeca pentru ca deputatorul Ungariei li-se asemnasse loculu numai pre galleria, in locu d'a li-se asemnata pre totindenea loculu de onore, ce compste factorul allu allu legi legislative partasiu allu suveranitatii, ca ce acea deputatiune representata camer'a intrega, adeca prese pregatesce, dice „Reform'a“ din partea deputatorului oppositionali, pentru vetemarea facuta deputatiunii ung. prin marescalcul curtier (Oberhofmeisteramt!) Bietulu Bittó presied. Camerei, care in calitatea sa de consiliariu de statu lasandu pre collegii sei deputati, ocupasse locu (la concertu) cu demnitarii, fara a se interessa de membrii deputatiunii, va ave si assude, ca ce dsa va fi primulu obiectu allu impetului si nu numai pentru acesta, dar si pentru ca cu occasiunea presentarii nu d'insulu, ci primatelo tierrei condusse deputatiunea si astfelu deputatii camerei ung. fusera inflaturati, in fine mai sunt ore cari apprehensiuni si in privint'a desconsiderarii la prandiul de curte. Nevoia Mare! Cu tote aceste se spera ca du alismulu nu se affla in pericol, cellu pune nu d'in partea Ungariei, si neplatitul incidentu, dupa ore cari esceptatiuni, se va da uitarii.

Despre cercetarea ce Tiarulu nemtieseu face Tiarului muscalescu dice unu diariu anglosu (Standard), „pentru scopurile politice Europene, acesti doi Tiari sunt intelleassi, dar alianta lor este a principilor, a diplomatilor si nu a poporelor si assemenee aliantie sunt efemere, cu atat mai vertosu ca firul ce lega aceste doue imperie, este forte substre.“

Diuariele officiose de Vienn'a si mai alessu celle de Pest'a faceau dupa mortea lui Blasnavatiu, presied. consiliului ministru, allu Serbiei, felu de felu de combinatiuni a supr'a nouului capu allu cabinetului, exprimendu viu'a dorintia ca principalele Milaniu se numesca unu barbatu amica Ostrungurlei, care se infrene pre agitatorii serbi d'in Belgradu si mai alessu pre cei d'in Ungaria. D. Risticu, noulu ministru presiedinte, allu Serbiei au petrecutu cateva dille, in missiune diplomatica la Vienn'a, unde au fostu primitu de imperatulu si au vedutu si pre D. Andrassi. De atunci diariele officiose nu inceta cu laudele ce incarcă asupr'a Dului Risticu, care i ar fi asse-

curat de pacificele intentiuni si de dorint'a seriosa d'a si vedé assecurata binevointi'a curtii de Vienn'a. Se dices ca D. Risticu ar fi datu la Vienn'a cea mai positiva assecuratiune ca Serbi'a nu cugeta la alta ceva, decat numai la desvoltarea sa economica natiunale. Astfelu preausioru i-a fostu a se intellege in privint'a junetiunii caliloru ferrate, si cu multu mai usioru in privint'a calotrei principelui Milaniu la esebitiunea universale de Vienn'a.

Diuariele de Vienn'a spunu ca si D. Costaforu, trecandu sambet'a trecuta prin Vienn'a ar fi vediutu pre contele Andrassi cu care ar fi avutu una conversaione lunga. Nu potemu sci in ce felu de missiune au amblatu D. Costaforu, audimt ince ca Romani'a nu figuredia ca statu independente la espositiunea de Vienn'a si prin urmare neci una inscriptiune nu arreta loculu ce i-s'ar fi destinat intre Russi'a si Japoni'a, pot fi ca D. Costaforu va fi avutu missiunea d'a regulat a acesta delicata cestu. Vomu vedé acusi daca i va fi successu a descoperi loculu ce s'a asemnat: Romaniei, sau ca dins'a este condamnata a figură, ca appendice sub ariple epitropului de la Constantinopole. Serbi'a desii pana eri alalta eri urgisita de ostrunguri este asta di obiectu de fericitari, de si era considerata ca inimica, este asta-di respectata si amicet'a ei cercata, pretinuta. De unde acastreaza? De la patriotismul loru patriotismu, ceea ce dorere, se pare a lipsi conduceatorilor actuali ai destinelor Romaniei. Respectul nu se castiga prin condescendintia servile, ci prin attitudine virile.

S' deschidem istoria.

Unu patrariu de seclu trecu de la memorabilele evenimente din 1848. Dillele de Maiu din annulu 1873, ni-addueu in memoria celle petrecute inainte de 25 anni. In restimpu de unu patrariu de seclu multu ne amu stramutatu, mare progressu amu facutu, dar suspinele totu n'au incetatu. Inse totu ce avemu, trebue se multiu-mimt timpul de atunci: ellu ne a scapatu din sclav'ia secularu, ne-a chiamatu a fi omeni dupa tipulu si assemnarea lui Ddieu, ni-a datu drepturile de omu si cetatianu. Dar timpulu facu omenii si impregiurari; pentru ce se nu dicem dura, ca ne-au scapatu revolutiunea. Se nu ni se dica, ca romanii candu au prinsu arm'a pentru patria, tronu si pentru ei insi-si, n'au facutu revolutiune; nici o natiune d'in terra na fostu mai appesata, nici un'a n'a avutu causa mai addeverata pentru revolutiune decat natiunea romana. Nu numai celle trei natiuni aliante voiau se o tieni si mai departe subjugata, ci „uniunea sau mortea“ se decretasse asupra-i d'in o terra straina. Eta pentru ce a facutu natiunea romana revolutiune.

Este unu ce caracteristicu in viața poporelor, ca nici o straformare radicale nu s'a facutu fara revolutiune. Istor'a omenimei d'in tempurile celle mai antice si pana adi dovedesc acast'a. Plebii romani numai prin revolutiune si emigrare pre „muntele sacru“ poteau stoice drepturi de la asupratorii patrici.

Colonii lui Traianu si ei de doue ori se retrassera la „muntele sacru“ in annulu 1784, si 1848. Marirea si

poterea statelor civilisate europene a resarit u pre pamentulu udatu cu sangele revolutiunilor: gloria Franciei, pacea de asta-di a Engliterrei, independenti'a Belgijului si a Elveției, tote, tote pana si resuffarea Morlacilor Dalmatiei d'in anni mai recenti.

Admirabila e legea naturei; nu numai omenii, dar si natiunile trebuie se se botodie, inse cu botediulu sangelui, ca se pota intrá in imperat'a pamentului. Si e lucru preafirescu; tiranul nu abduse de bunavoia la domnia preste supusii sei; sunt lucruri cari nu se potu face intelligibile, cu tote principiele de dreptu, adeveru si egalitate, decat numai cu maciuca. Uneori o natiune este asiá de incurcata prin feliu de feliu de legi maiestrite si asupratorie, in catu s'ar osendiu numai la munc'a lui Sisif, daca ar cautá frulu Ariadnei, cu carele se-si pota ascurá „pre callea legii“ drepturile ce i se cuvinu; in astfelu de cercustari „calea legii“ e callea afara-de-legilor, pre carea nici candu nu vei ajunge la limanu.

Ecca pentru ce sustienem, ca natiunea romana in due ronduri, candu s'a retrassu „pre muntele sacru“ a facutu si ea revolutiune, a intreprinsu lupta pentru libertate si natiunalitate.

Se aude adeseori assecurandu-se, „Lespre liniscea si pacea generala; ea es-acesta „pace“ pentru a mulge si tunde poporul, carele nu-si pierde nici eandu pacient'a, acelula nu traesce, ci vegetedia fara potere si fara sperantia de unu venitoriu mai ferice.“

Istori'a ni arreta mai departe, ca nici o natiune nu si au aflatu perirea facandu revolutiune. Vastulu imperiu romanu, celu de la appusu precum si celu de la resarit, a scapatu prin indifferentismulu cetatienilor, moraurile desfrenate, molitiunea si sufferirea absolutismului despoticu. Poloni'a si-a perduto independenti'a prin bol'a din laintru, impartisirea ei a casinatu-o desbinarea si imparechiarile cetatienilor sei, era nu invasiunea straina. Imperiulu musulmanu pierde de sine si nu de fric'a Neamtiului sau a Muscalului. Si pre candu astfelu perira de pre facia pamentului „in pace“ natiuni intrege si state poternice, — amu vedutu redicandu se la potere si independintia: urbi, cetati: Milaniu, Pis'a, Florentia prin revolutiuni continue contr'a imperiului cellui „santu“ si poternicu germano-romanu. Revolutiunea e semnulu vitalitatii unei tierre si natiuni, e demonstratiunea cea mai ecclatanta, ca drepturile pentru cari se lupta, le merita intru addeveru: ca aceste i sunt sante si e gata a le rescumpera si cu vietia. Care natiune e capace de revolutiune: e capace de drepturi si vietia.

Preste 15, dille natiunea romana va serba memor'a de unu patrariu de seclu a evenimentelor d'in 1848. Timpulu e destullu de santu, pentru a punela o parte miserabilitatile dillelor si a medita despre trecutu; trecutulu e magistrulu cellu mai bunu pentru venitoriu.

Annulu 1848 e totuodata annulu de libertate si egala indreptatire, de si libertatea nici ana asta di nu o gustam cu tote attributele ei. Deci candu serbamu memor'a acestui annu, se ce-

Pretiulu de Prenumerat:
Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pre sase lune . . . . . 5 " " "
Pre anul intrugu . . . . . 10 " " "

Pentru Romani'a:
pre intrugu 30 Fr. = 30 Lei a.
" 6 lune 16 " = 16 " "
" 3 " 8 " = 8 " "

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbra pentru fiecare publicatiune separatu. In locu deschis 20 cr. de linia.
Unu exemplar costa 10 cr.

atunci de tribunii romani, de apostoli libertati si nationalitatii; ele ni voru servir de alinare in dorerile presintelui. Fia, ca precum atunci poporul adunat u pre campulu libertatii asculta cuvintele marei Barantu si se mangaiá, asiá asta-di in fia care locu unde se afla romani, se se audia cuvinte de libertate si nationalitate, cari se alinedie greutatile de asta-di alle poporului. Se nesuimu, ca serbarea d'in 15 Maiu se fia demna de cea d'in 1848, si demna de natiunea romana. i-d.

Transsilvania, in dillele patimelor 1873.*)

I.

Sistem'a de a despoia pre tierranu si cu deosebire pre poporulu romanu, de drepturile politice natiunali, este, — asiá se vede, — un'a din principalile devise ale regimului de asta-di.

Sum inse de parere, cumca o natiune care prin multe sufferintie, prin appesari si nedreptati si-castiga, cu tempu, drepturile perdute, de-si incetu, dar mai securu si-ajunge scopulu aspiratiunilor sale.

Appesarea pregatesce pre poporulu appesatu pertru libertate, i sadesce in tine eminente.)

Cu catu appesarea va fi mai mare, cu atat'a invingerea va fi mai stralucita.

Avemu parte de appesare ince si sperantia intemeiata, ca pocalulu suffrintelioru, in scurtu tempu va fi plinu; prin urmare liberarea nostra din sclav'ia de asta-di inca e secura si immimente.

Sistem'a de asta-di nu se satura cu ingrijirea drepturilor politico nationali, ea a inceputu dejá a taiá la ossu si in carne viia; ea adduce legi relle confuse si contradictorie, pentru ca, afflantu-te intr'unu assemenea caote de legi, se te pota mai usioru despoia de avearea castigata cu multa sudore de sute de anni. Si daca neci chiaru legile celle natiunile nu contineu in sine atat'a neomenia, ca se te pota dupa elle desbracá si de camasia, pentru assemenea casuri boierii si ciocoi nostri sciu sustine cete pre unu „Aporu“ in fruntea justitiei, pentru ca cu ajutoriul lui se ti repesca avearea si apoi se te arunce pre strade!

Se essaminamu deci legile acelle se spunem, care este intentiunea loru, era pericolul ce se nasce d'in elle, mai multu pentru appesatori, decat pentru appesati, va fi usioru de priceputu.

Patent'a urbaiale d'in 1854, prescrie: Locurile allodiale pre cari s'a assiediatu cine va si si-a facutu casa, nu

*) Recumandam osebitoi attentiuni a cetitorilor nostri, dar mai alesu attentiunii ministeriului, descoperirile cele importante, ce ui-se facu in acestu ciclu de articoli, allu carui inceputu lu facem in ur. pres. Numai un'a ni pare reu, ca tote acestea nu ni-se imparteasca pre timpulu desbaterilor gener. a proiectului de lege pentru colonisti, ca ce de-sar fi demascat in facia tierrei si a lunei infamie si infernalile intectiuni alle celor ce despou nu numai de drepturi, ci si de pucintic'a avere materiale pre poporulu romani, s'ar si schimbatu facia legii sau de nu, cellu pucinu stigmatizarea publica cu semnulu infamiei, era inca una satisfactiune. Red.

**) Nobilu sentimentu de demnitate omesca, ce nu suffere a fi vetemata nere-banata. Red. „Fed.“

se mai potu luă de la possessorii loru de astă-di. Prestatiunile cu cari au fostu ingreunate locurile acelle pana la anul 1848, se potu rescumperă d'in mediulocle respectivilor possessori. Totu patent'a urbariale la §. 18, prescrie: „Locurile allodiali, cari au fostu date tierranilor pre tempu nedeterminat si de la 1819, pana la 1848, neintrepruptu au fostu in possessiunea tierranilor, devinu proprietatea acestoru-a pre langa rescumperare din propriele loru mediuloce.“

Paragraful 19, alu susu citatei patente, contine dispusestiuni despre stirpiturele facute in paduri pana la anul 1848.

In intellessulu acestui paragrafu estirpatiunile facute pana in 1848, cu invioarea domniloru de pamentu remanu in proprietatea estirpatorilor pre langa rescumperarea prestatiunilor d'in partea statului, sau din partea respectivilor possessori.

Precum vedeti, Domnule Redactore, locurile estirpate pana la 1848, dupa patent'a urbariale, nu s-au potutu luă de la tierranu.

Cu ajutoriulu patentei din 1854, au incassatu boierii nostri baceatell'a summa de vreo 80 de milioane, dar n'au potutu luă de la poporu locurile curatite en atât'a sudore si prefacute in locuri roditorie. Spre acestu scopu au fostu de lipsa alte legi!

Să trecem acum la legea LIV. din 1871 „despre estirpatiuni.“

E mare deosebirea intru acesta lege si respectiv'a dispusestiune (§. 19.) din patent'a urbariale. Dupa cum amu vedutu, in intellessulu patentei, tierranulu avea dreptulu de a-si rescumperă tote locurile estirpate pana la 1848, dupa legea d'in 1871 inse acestu dreptu, nu-lu mai are, ci e silitu a imparti, locurile estirpate, cu domnulu de pamentu, precum se vede d'in §. 5. alu acelleia-si legi.

„... cheltuitu, — dăserea intru sine boieri si iei si Giocoii nostri — deci, se pusera a fauri alte legi, dupa cari să pota despoia pre tierranu si de avea ce i-o garantă legile de mai nainte!“

Legea d'in 1871 despre estirpatiuni contine una dispusestiune intru atât'a favoritoria tierranilor, că in casulu, daca domnii pamentesci n'au urdătu procesu pana la finea anului 1862, pentru luarea indaretru a locurilor estirpate, acestea „tote“ trecu in proprietatea possessorilor de pana acum pre langa rescumperarea prestatiunilor.

Ei bine, dar ce să faca boierii, cau uitasse a urdă acelle procese la terminu? Ei allergara la fabric'a legilor si se sfirira a vîr in legea pentru colonisti, ceea ce li trebuiecesc loru. Cum ea Svabii d'in Banatu sunt colonisti, scim si noi, dar cumca in Transsilvania ar esiste asemenei colonisti, neci n'am sciutu, neci n'am audit, pana candu amu cettu projectulu de lege pentru colonisti.

Să vedem dispusestiunile §-lui 25, despre colonistii din secuime: „Daca colonistulu va pota dovdă prin documente cantitatea locurilor estirpate, acelle pre langa rescumperare devinu proprietatea lui, daca nu va avea documente, alte probe, fire-aru chiaru si nna possessiune de 100 de anni, pentru tierranu nu platescu o cepsa, ci ellu trebuie să imparta possessiunea cu fo stii domni pamentesci.“

Dvostre bine sciti Dloru, că tierranulu nu are documente, pentru ce i se cere dar implinirea unei conditiuni despre cari a priori sciti că e impos sibile?

Unde e moral'a acestei legi? Pentru ce nu decretati puru si simplu „ca tierranulu să imparta averea sa cu boierilu, ori are, ori nu are documente.“

Ore ce au gresit chiaru secuui ec bravi, ca să se fauresca in contr'a loru o asemenea lege? nemicu domniloru, ci au gresit Romanii pentru că trai eseu in lume si inca in secuime! in contr'a loru este indreptata acesta lege

In vecinetatea Moldovei, spre rasiu, se affla 7 commune romane si anume: Baraseu, Corbu, Bilboru, Valea-Jidanului, Damucu, Ricadiu si Tulghesiu, cu una populatiune de 8—10 mii de sufflete.

Unele d'in aceste commune sunt assiediate pre territoriulu muntilor, asiā numiti revindicati. Dupa annectarea acestoru munti la Transsilvania, locuitorii acelora, d'in presemitiulu nefericirilor ce i acceptă, fugira mai toti in Moldov'a inse Guvernului nostru de pre atunci să silitu cu tote potile de a castiga d'in nou pre vechi locuitori, facandu-li multe promisiun. Asiā commissiunea sanitare in urm'a mandatului imperatescu, a ordinat directorelui de la contumacia Piricske (Pirisc'a), ca să se ingresca de intertentia fugitilor reintorsi d'in Moldov'a, dandu-li pre făcare d'căte 5 cruceri si ingrijindu-se ca in ospetarile să se affle victuale ce ajunsu si să se vendia cu pretiurile celor mai moderate.

Afara de aceste favoruri locuitorii acestoru munti aveau dreptulu a lazu padurile, a face d'in elle lvedi si locuri aratorie platindu erariului o taxa forte moderata.

Dupa infintiarea regimentului secuiescu de granitari, pre la anul 1762, veniturile muntilor revindicati si tasea dupa locurile estirpate incurgeau in fondulu de montura allu granitariilor secui. Dupa anul 1849 desfinitiandu-se regimentulu secuiescu manipularea averei muntilor veni era sub dispusestiunea erarariului pana la anul 1869.

In 16. Februarie 1869, acesti munti, fusera donati s'alevojure alieno, scaunului secuiescu Ciceu-Gyergyó et Casonu.

Nouii proprietari, abia capetara la mana donatiunea, si indată se appucara pre diverse căli, a face d'in locuitorii acestor munti, a se intampla că locuitorii unei commune să fie alungati de pre campu pana in satu. Intelligentia e-a persecutata, mai tare decât sub absolutismulu nemtiesc si cei mai bravi si intrepidi d'intra ei fura trassi in cercetare criminale d'impreuna cu advocatulu comunelor. Ce cugetati pentru ce fusese intentatul acelui procesu crimanul? pentru a intellegintia romana din cerculu Tulghesu si cu deosebire dñii I. A. si M. D. svatuiru pre poporu ca să nu faca contracte ci să-i caute unu advocatu care să-i apere in contr'a appesatorilor, erae advocatulu cutediai a spune, că dupa parerea lui aru avea dreptu a se rescumperă. Si svatulu celoru-a si parerea cestui-a fure calificate de „amagiri“ deci ca amagitorii trebuie arruncati in temnitia, să invete si supusi si ascultatori. Incă am adăstu, cercetarea inca nu e finita, in totu casulu se va fini cu blamagiu stapanilor si a zelosului judecatoriu.

Inca in anii 1870, si 1871, la inceputu se presentara mai multe sute de actiuni pentru rescumperare la tribunalulu d'in Udvahely, care dupa organisarea cea noua a judecatorielor din I. Januarie 1872 predara tote actele tribunalului competente din Gyergyó-Szent Miklos.

Ce cugetati, Domnule Redactore, ce au lucratu tribunalele de doi anni si

jumetate in aceste cause? D'in 700—800 cause s'a desfisutu intru pertrapare si s'a si pertraptatu, tote celea latice jacu in pulberea archivelor d'in Gyergyó Sz. Miklos. De repetite ori s'a urgitatu in persona si in scrisu defigerea pertraptarilor, dar tote in daru! Daca ati intrebă pre domnulu ministru alegeri pentru ce sufere atât'a ne pasare in causele poporului, cine sci ce respunsu vi-ar da, io inse vi spunu că stapanii Romanilor d'in secuime acceptă alta lege, ei sunt plasmuitori §-lui 25 d'in proiectul de lege pentru colonisti si oră cătu se voru sfârma bietii Romani de acolo, ca să li se decida odata causele, nu voru pota ajunge neci la unu rezultat, pentru că dupa legile de pana acum aru trebul să castige toti locuitorii d'in celle 7, commune romanesce cerută rescumperare, dar acesta nu o voru stapanii loru.

Ecca! Domnule Redactore, asupra acestoru Romani este indreptata legea pentru colonisti in secuime.

E de insemnatu că tote locurile estirpate sunt scrise in foile de posessiune alle Domniloru pamentesci, Romanii nu au la mana neci unu felin de documentu afara de quietantile despre solvirea tacsei. Acesta impregiu răe e prea bine cunoscuta, pentru aceea se dice in §. 25. că possessorulu locuitoru estirpate să-si dovedeșca quantul possesionei prin documinte, era daca nu pota, să-si dee jumetate averea dominilor! Saraca dreptate!!!

Una possesiune linisita de 120 de anni nu este de ajunsu pentru ca să fi, tu Romane, sustinutu in avea ta. Cu bratul si sudorea ta, ai facutu d'in locurile celor mai selbatice lvedi si campuri roditorie, ai formatu cu banii tei versati in teaurulu statului fondulu de montura, care e donata, dora cu tine dimpreuna seociului!

Curatitai de hoti si fere selbatice acesti munti, fostai padistoriulu calatorilor, datai dare si dasdie grelle si bui să parasesci acesta tierra, daca nu vei imparti cu stapanii tei avea ta!

Pana candu o Domne?!!! Ore să nu se affle in tota Monarchia Austriaca vre unu inhibitoriu de dreptate, care să arrete M. Salle Mareliu Princeps nostru nedreptate ce se pregatesce acelor 10 mii de sufflete romane d'in secuime? videaut consules!

Aceste commune ca părți intregitoare alle scaunului, pentru ce nu se imparteiescu intru nemicu din veniturile muntilor si alle fonduri-oru donate scaunului secuiescu?

Una populatiune de 10, mii sufflete se nu merite a capeta d'in fondurile create cu sudorea ei cellu pucinu atât'a, ca să sustienă căte o scola buna in fia-care commună si vre-o scola centrală ande va?

Communile susu atinse se tenu de tribunalulu d'in Gyergyó-Szt-Miklos. La acestu tribunalu nu e aplicatu neci unu Romanu. Amploiatii acestui tri anualu nu cunoscu de locu limb'a Romana, erae Romanii nu pricepu limb'a magiara. Intrebati rogu-ve, pre domnulu Dr. Pauler, cum cugeta d'insu, că se va fi administrandu dreptatea la acelui tribunalu, unde litiganti si judecatorii nu se intellegu unii pre ultii?

Unu calatoriu me assecură mai de una-di, cumca la judeciulu singularu de acolo intr'o causa controversa, punctele intrebatorie către martori au fostu tradusse de către servitorulu judecatoriu singularu, dar se intellege, că n'au avutu multumire neci intrebati, neci judele, de ora ce servitorulu, neprincipendu obiectulu, a vorbitu căte verdi si uscate, inse nemicu la obiectu, din care causa ascultarea martorilor a trebuitu a se efectua cu ajutorul lui unu iuia d'intre litiganti.

Căti Romanii nevinovati voru fi judecata cu anii in temnitie secuiesci, d'in causa că judecatorii nu li pricepu limb'a. In daru veti starul, Domnule Redactore, ca se incete abusurile, si să aiba si Romanulu drepturile Omului,

să nu fie tratatu că sclavulu, — tote in disertu — pentru că parola dillei e tota pentru Regimu si nemicu pentru poporu.

(Va urma).

Dietă Ungariei

Siedint'a de la 25 Aprile a camerei boierilor.

Presedintele G. Majláth deschide siedint'a la 11 ore d'in di. Dupa verificarea processului verbalu d'in sied. precedent, cont. G. Károlyi presenta reportul commis sioni financiare despre bugetul anului 1873. Acestu reportu s'a tiparit si distribuitu in tre membrei acestei camore numai eri.

Dupa acesta presedintele reporta ca merei despre procederea deputatiunii esmisse spre a o reprezenta la serbarea cununiei ar cutesei Gizele. Camer'a ie actu despre raportul presedintelui si trece apoi la ordens dillei: desbaterea generala a supra bugetului pre anul 1873 si a supra reportului referitor la acestu bugetu.

Br. Desideriu Prónay, avendu in vedere, că preste pucine dillei espira indemnitatea ce s'a datu guvernului, si acesta impregiu răe nu concede camorei a se occupă multe cu detaiurile bugetului; considerandu apoi că chiar si reportul commis sioni financiare nu contine altă de cătu una comparativă intre bugetul anului trecut si intre celu din estu-annu, — roga! camer'a ca să accepte bugetul asiè procum este, fără desbatere.

Br. Dionisius Eötvös regata, că n'a primitu mai curandu reportul commis sioni financiare, pentru că astfelii să se fi potat orienta cu privire la cuprinsul bugetului. Dar nu este unu asemenea geniu, care intr-un tempu asciu de scurtu, de eri pana astă-di, a pota percurge cu exactitatea necesaria bugetul de pre unu annu intregu. Oratorele scie că cu votulu seu nu va provocă criza de cabinetu (Illaritate); pentru aceea crede că si affla in nisice impregiurări forte accomodate d'a pota lucră dupa cum i dictedia consiliu. Dsa nu accepta bugetul de base pentru desbaterea speciale.

Cont. Giuliu Cizirkay observa, că numai acei-a potu să respinga bugetul in general, cari nu sunt multumiti cu guvernul si o procederea lui, si apoi pentru acei-a occasiunea acesta ar fi forte binevenita; Dsa inse vre să provoche o schimbare de cabinetu, pentru aceea accepta bugetul de base pentru desbaterea speciale. Oratorele spera, că si camer'a avendu, in vedere că indemnitatea dată guvernului espira preste patru dille si că pana atunci legea despre bugetu trebue să fie sancționata, inca va face acesta. Cu tote acestea inse oratorele si-sprime de nou dorintă, ca să se reguleze odata lucrurile astfelii, incăpătatea pre venitoriu camer'a se potu intra in detaiurile bugetului.

Camer'a accepta apoi bugetul in general, si specialu, fără nici una modificatiune.

In fine processul verbalu allu acestei siedintie se verifica indata si se transmite apoi la camer'a reprezentantilor.

Siedint'a de la 29 Aprile a cam. repr. Presedintele Bittó deschide siedint'a la 11 ore din di, si indata dupa acesta ministrul-predsedinte Szilágyi prezinta camer'e legile sanctionate de M. Sa si anume legea despre bugetul anului 1873 si cea despre acoperirea contingentului de cai, necessariu in casu de mobilizare atât'a pentru armata comuna, cătu si pentu militie.

Ambele aceste legi se publica si se transmit camerei magistrilor, carea inca tine astă-di siedintia totu numai pentru publicarea acestor legi.

Siedint'a prossima, in carea se voru incepe desbaturile meritorie, se va tine Sambata in 3. Maiu.

Hatieg, 24 Aprile, 1873.

Dle Red.! Grandiose sunt preparatiile minoritatii armeno-teutono-magiere facia de alegerea deputatului pentru oppidulu nostru.

Inca nu s'a desfisutu diu'a allegerei, ma nece alegorii nu s'au concrisu, si totu-si éri in 23. a. l. c. sboră d'in officin'a unui advocat una multime de placate pre tote stradele si anghieurile cari in doue limbi, — limb'a culturii asiate si limb'a „cellu grossu“ romanescu, — faceau cunoscutu că adi in 24 l.

c. la 10 ore antemerediane se va tiené o conferintia in otelulu „la miellulu de auru“ la carea sunt invitati toti alegatorii d'in oppidu.

Suntemu in 24 i. c. la 11 ore si abia se
virà in sala de adunare officialii perceptora-
tului, ce va mai tardi apparu intregu corpulu
„judecatorescu,” cari cu passi maiestosi dar'
resoluti si-mutara potcovale preste pragulu
ospetariei, avendu in fruntepre presiedintele dupa
ellu assessorii, judii, archivariul, directorul
cancelariei, cancelistii, si diurnistii, toti bar-
bati bine meritati de . . . . de tat'a ministe-
riu. Se mai arretă ici colea cate-unu commer-
ciante, medica, advocatu-judanu, bacanu si
brutariu (pecu) appartenetori cu toti poporu-
lui cellui Alessu modernu. — D'intre romani,
— a fara de cei de la judecatoria si percep-
toratu, — s'a presentatu numai directoriulu
politiei ca commissariu, ba s'a mai vediuta
intr'unu anghiu retrassu si unu bietu invetia-
toriu ratecindu, pote pentru curiositate ori
pentru ca se-si stempere gutulu stotosu, ori
pote pentru amendoue. Summa summarum
ca la 30.

Lauda poporului roman! carele a ajunsu
a intellege că sierpele, și bagatu în sinu,
remane totu sierpe, și cătu-ce semte caldură
învenindia sinulu care l'a incalditu; a price-
putu acelui poperu, că interesulu său e dia-
metralmente oppusu cu interesulu lighionei
venetice pentru aceea s'a ferită de conferinția
cestiunata, că de cuibulu sierpilor.

Dupa constituirea conferintiei unu comerciantie armeanu si senatoru magistratuale, iea cuventul si arreta ca: „pretensiunile epocii adducu cu sine, ca precum unu individu, saia si o corporatiune, una comună trebuie se exploata de ori-ce ocaziune benevenita pentru inflorirea si bunastarea sa materiala, ca pentru comun'a nostra acum e tempulu cellu mai favorabilu, deci propune de candidat. pre Lonya i Bela — fiulu es-ministrului presedinte, cadiutu sub greutatea peccatorora proprie, — pre cellu mai mare proprietariu d'in comitatul si carele are nu numai intentiunea sincera si seriosa, dar si cea mai mare potere materiala cu carea se ajute inflorirea oppidului! De tata partile recurgă elianc scarmatosu:

lui! De tote partile resuna „eljen” sgomotosu; și o comisiiune de trei lu-invita în mediul-
cului conferinței, ca se-si desvolte programm'a,
pentru că judele conte a fostu venit” în Hatiegu,
precum se vede, tocmai cu acela scopu. Pre-
zentandu-se deci candidatulu magiarilor ne-
ofiti incepe prin a dice că: „din 1867 s'a tie-
nute, se tiene si se va tiené de partit'a lui
Deacu, că de va fi alessu deputatu allu oppi-
dului Hatiegu, promitte de pre acumu-
sarea cu marea: s.-va pune tote pote-
rile (respective pungele) pentru redicarea epi-
dului la culmea prosperarei! Se intonă de
trei ori „eljen.” Se alege apoi o comisiiune
de 6-intre cari si doi romani: directorulu po-
litiei Georgiu Balasius si substitutulu seu
M. Ivascu, cestu diu urma absentu, pen-
tru că de acum'a sè misce tote petrele, sè
bata tote căllile legali si nelegali numai sè
reșea alessu, nou candidatulu Lonyai. Cu ace-
stea siedint'a se inchiaia. — Urmédia apoi
recomendarile si stringerile de mana pre ren-
du. — Pucine inca si vomu fini. — Daca di-
rectorialu politiei nu s'a sfatu, tăra a demis-
iună de-a fi membru unei commissiună infernale
pentru caus'a nostra romana, daca nu sá te-
mutu de blastemulu parentiloru si allu stra-
mosifloru sei, daca nu a tientu contu că: tier-
rin'a carea accopere ossale venerabile alle
aceiloru-a va trebui se rossiesca de portarea
nedémna a fiului si nepotului loru; inca si sè
nu ne corrumpa poporulu ajutatu fiendu de
prestigiulu si stim'a de cari s'au bucuratu
totu de-a una la noi, celu pucinu sè-si ad-
duca aminte, că are una familia care vre sè
traiésca intre s cu poporulu romanu si sè nu
attraga prin una usiorintia atâtu de mare asu-
pra acestei nevinovate familie disprețiulu pu-
blicu si pernetun allu fotproru.

Duca-se singmen si-i xomu fi recunoscutezi

Blasius. 18. Aprile 1873.

Buletin, 2001

Stimare Die Redactoru :

In nrulu 23. allu pretiuitului diuariu, ce redigeti, aflu doue corespondintie, cari se occupa cu inventiamentulu poporalu din archidiices'a nostra ; un'a e scrisa — precum se dice „de langa Huniadu“, alt'a de langa Clusiu.“ Daca cetești corespondintiele aceste un'a dupa alt'a astă precum urmădia elle in

n'a dupa alt'a, asiá precum urmédia elle in loma nu s'an luatu côte 12 fl. cum li place

doru de langa Huniadina a calculat, ci numai
câte 5, 3, 2 fl. si de la unii chiaru nemicu,
marturisescă cei 27.

Apoi cumcă essamenele de cuaificări sunt de lipsă, nă spune chiară și corespondențele de la Clusiu, care după ce canta o sa na protopopului din Clusiu, și scoelor săleșină cari înainte de astăzi erau copii „selbateci” aproape ca animalele* (frumesu complimentul fostilor protopopi, acum canonici) și acum sunt atât de isteti și preceputi — ce, dacă e Asia, ne sierbesce spre cea mai mare manăgaiare eră meritulu, precum se vede, și alături protopopu respectivu —, dice că în altă protopopiatu scoalele sunt pustie, și că omenii din comunele acellea respundu că „ei au învățătoriu pentru plata, dar și pentru scola.” Unde e aici „învățărea cea mare,” dlorui învățători?

Ce se tiene de salariulu celu micu al lui
cocentiloru, eta unu esemplu spre illustrare a
adeverului: in comuna S. unde e locuinta
protopopului, a fostu cu inceputulu anului
currentu scolastecu 2 concurrenti la postul
de docentura. P. P. si F. M. ambii picat
la essamenulu de cualificatiune; si unulu si
altele a voitut sè capete postulu, au inceputu
a se terguf cu poporulu, care in urma a al-
lessu pre P. P. care s'a offerit a fi docent
pentru diu metate salariulu din
anii precedenti! Placa-vi, nu ustura hireanu-
lu, dloru docenti necualificati? Ore nu V.-or-
denariatu din Blasius porta vin'a la salariulu
celu micu? Si eu am disuu,

**Cellu ce compune si scrie sutele
de cole.**

De langa Somesiu-lui-micu in Aprile 1873

„România Jună,”

Societatea academica a tinerimei române d'in Vienn'a, se afla in placut'a pusetiune a anuntia onoratului publicu romanu, cumcă si-a deschis unu cabinetu de lectura, care are se servescă ca centru de intrunire, atât pentru romani din Vienn'a, cătu si pentru toti romani, cari visitandu Vienn'a ar dori să conveia cu conatiunali loru. Romani'a-Juna se va nisia că in cabinetulu seu să fia nu numai foile romanesci, ei, dupa potintia, si multe diurnale straine.

Deschiderea solemnă a acestui cabinetu se va arangia în 3/15 maiu a. c., cu care ocaziune se va serbă si memor'ia d^file i de 3/15 Maiu 1848, si se va tiené unu parastasu pentru regale muntilor u, Eroului Iancu. Prin acésta este invitatu om publicu romanu cu tota onoreea ca să binevoiésca a luá parte la acésta serbare.

Cu aceasta ocazie rugam pre onoratele Redactiuni ale diarielor romane, ca se binevoiesca a ni tramite gratis cate unu exemplar din diariile ce le redigedia, sub adresa : Cabinetulu de lectura a societății Români-a-Juna în Vienn'a *III. Marokanergasse Nr. 8.*

In fine ni luamă voi'a a ne adressă către
dd. autori romani, rogandu-i ca să binevoiescă
a ni tramite pentru bibliotecă a
Cabinetului de lectură, căte unu exemplariu,
d'in cărtile ce le-au publicat, să
le voră publică de acum nainte; căci în lipsa
a mediocelor bazali sperăm a ni putea
ajunge scopulu propus singuru și numai prin
concurșulu binevoitoriu alu on. publicu român.

Viena's in Aprile 1873

Comitetulu Societății academice
„România-Juna.”

R e g a r d

Onorab. Redactiuni, cari cu bunetatea a
tramite Societăti de lectura „Petru Maior”
căte unu exemplar din prețurile lor di-
uinale, sunt cu totu respectulu rogate a le
adressă de la 1. Maiu st. n. la nou'a locali-
tate a Societății. Waitzner Gasse Nr. 12

Buda-Pest'a, 29 Aprile 1873.

VARIETATI.

riale. Astu-feliu poporulu d'in comun'a I c
lo d u l u - M a r e , afiandu-se in stare mate-
riale debile, s'a decesu ca impreuna cu comu-
nele : Iclodulu-micu, Ineu, Silvasin si Hes-
date se sustienu unu notariu. Dar' pre cun-
am disu mai susu, la noi legea nu se res-
pectadă, că-ci daca sar' respectă atunci ar' fi
trebuitu că pentru ocuparea acestei statui
să se publice concursu in sci; inse de acéstă
nu a fostu nece vorba, si asiă concurseră
pentru acésta statiuie numai trei individui
adeca: Isidoru Popoviciu, fostu notariu
in Iclodu ; Lemenyi Aless. si N. Martianu
toti trei romani. Pre acestă i-a pusu in can-
didare, D. jude procesuale, că poporulu să si
aléga pre care vă voi. La acéstă alegeră
coruptiunea si-a jocatul rolulu in modu intris-
tatoriu, că-ci poporulu s'a consultatu se alegători
pre Isidoru Popoviciu, fiendu- că în cunoșce-
cumpă e calificatu deplinu si e ému de ome-
nia ; inse D. Lemenyi Iános posesoru mare in
Iclodu, vediendu acéstă s'a ingiligu de tem-
puriu că se reesa fratele Dsale, Lemenyi Ale-
sandru, provediendu-se pre din'a alegerii ca
vre-o cate-vara ferie de otrava ovreescă (?) cu
carea ametindu de capn pre toti alegatorii

Acesta procedura a avut efectul imbuscatelor pentru D. Lemenyi Iános, caci a reesituit de notariu fratele Dsale, carele de bucurie dupa alegere a scosu din curte ametișlă ovreșca cu butea, și a impartit alegatorilor pâna ce i-a facutu pre toti de risu celor care i vedean; era alegatorii in asta turbare loru a luat pre D. posesoru si pre manu lui-redicara susu, strigandu „Se traiescă D. Lemenyi că se ne mai ospetă die vre-o dată! Rusine, și era rusine celoru, ce corumpă și demoralizează poporul și nu-lu conduce pe calce adăverului și a luminei.

U n a c l a s s a r i

Unu alegitoriu. innaintatu de colonelul, comandante batalion. 26 venatori, la regim. 96 c. Jelalacic. **Mareu Rotariu**, innaintatu de collonelul, comandante scaldei milit d'in Mehadi'a Iosifu

S t e f a n u, maioriu, innaintatu de subcolonel.

** (Comunitatile) Ilonda-Mare si Dobrică-Mica (cottulu Solonoculu-interiore) de la 1 Juniu a. c. incepandu nu se voru mai tiené de judecat, cerc. a Lapsului-ung. ci de a Desiului.

** (La espusetiunea univerzala). România inca si are locul seu separatu la espusetiunea de Vienn'a, si adeca in palatiul de industria, galleria XV. b. — Acestu locu are o lungime de 30 de metri, si o latime de 15 metri. Obiectele de espusetiune România le-a tramsu déjà la locul destinat pentru elle. România in prim'a linia s'a ingrijit a fi cătu mai bine reprezentata prin productele pamentului seu : Grâu, secara si porumbu (cucurudiu) in o multime de probe ; apoi ca productu allu padurilor salie unu butucu de frassinu de $1\frac{1}{2}$ metru in diametru ; assemenea mai multe feluri de tabacu (tutun). Mai departe viuuri de cea mai escellenta calitate de Odobesci, Cotnariu, Dragosianu ; apa de cerasie si rosiliu. Ca producte din remnul mineralielor România a tramsu la espusetiune mai multe bucăti de Antracitu (carbuni), care conține forte multu calorice ; apoi unu esemplariu d'in mass'a de petra litografica esclintate, carea nu de mulu s'a descoperit la Bosdalu si a carei calitate intrace cunoscuta massa de assemenea petra de la Kelheim. Apoi Petroleul Romaniei, care este de o calita' forte fina, va attrage in Vienn'a atentiuua toturor precepitorilor de lucru. România este bogata si in ape minerale ; acestea se voru espune in o multime de probe. D'intre productele de sare voru fi espusi stani de sare si figure artificiose caracteristice, formate din sare. In fine si unu pachetu micu cu nasipu de aur spalatu din Oltu. Industri'a va fi reprezentata prin matasse, blanaria pretiosa, lana de cea mai escellenta calitate, pei lucrate si nelucrate ; mai departe, instrumente musicale si chirurgice, polarie, mobile imbrilate in materie (stoffa) produsse in tierra. D'intre productele artistice se voru espune in Vienn'a cele mai multe desemnuri si picture, cari au fostu espuse la cea din urma espusetiune a societăti de belle-arte ; apoi unu album, care intre altele conține vre-o 60 de chipuri aquarelle de M. Szathmáry, cari reprezinta tienuturile celor mai pictoresci alle tierrei, precum si costumul tiereranului romanu.

** (Faimosul (Sölyom) Fekefe Ferencz), asconsu sub semuele—e—cz., continua intre correspondintia, datata d'in Bai'a-de-Crisiu si publicata in Pesti-Napólo de la 29. Aprile, batjocurile si insultele in contra natiunii care l'a laptat si de care s'a renegatu. Nu priceptu de felu, cum unu officiant publicu pote face cele mai ordinarie atacuri contra unei natiuni d'in tierra, si a suscită evenimente false d'in anul 1848, cari si daca ar' fi adeverate, ar' trebui, celu pucinu ds'a ce se falesce de omu allu ordinei, se le acopere sub velulu uitării. De crede că dsa prin asta face ce va bine, acefa nu-lu face regimelui, cui e ingagiato neci natiunsei magiare, de care s'a lipit. Ministrul de justitia sau presiedintele tribunalului ar' poté ajută si molcomi pre astfelui de beamteri cari se abatu de la chiamarea loru si comitua atacuri contr'a linisici publice. Ce va se dica ore disciplin'a, si ceretarea disciplinaria?

** († Necrologu). Anna Popa, in numele seu si a rudonielor salie annuncia cu anim'a stasata, scire, despre repausarea multu iubitului Teodoru Popa, advocatu si fostu senatoru orasianescu, in Timisior'a, carele in etate de 49. anni, dupa unu morbu indelungat in 4/16. Martiu, au repausat in Domnulu. Ossamentele repausatului s'a inmormentat dupa ritulu greco-catholucu in 6/18. Martiu 1873, in cinterimul greco-cath. din subbiul „Fabrica”. — La inmormentare a celebrat 3. preoti. Asistandu unu publicu forte numerosu. Repausatul s'a bucurat de stima generala, ca unu barbatu blandu si solidu. In 21. Aprile a. c. dou'a di de Pasce s'a tienutu Parastas in Beserică grc. locala assemenea naintea unui publicu numerosu care a versat lacrime de condoliintia emotumatumu fiindu de coniunea si functiunea funebrale tienute in memoria repausatului. Repausatul au avut multi amici si cunoscuti in Bihari'a, Aradu si Zarrandu unde petrecusse mai lungu timpu. Fia-i tienin'a usiora !

** (Pasele rom. in Clusiu.) D'in Clusiu ni se scrie, că zelos'a tenerime romana studeosa de acolo, in 21 Aprile, a. c. adeca in a duoa di de pasce sa produstu cu duoe piese teatrale. Cu tote, că tempulu n'a fostu favoritoriu, plonă neincetatu, intelligenta, conosendu desteritatea juniloru diletant rom. totu si se presintă in astfelu de numeru in cătu d'abia mai incapura in sala. Productiunea succese preste acceptare, aplausele si ovatunile erau multe si fragurose. Nu potemuse nu amentim cu placere pre dñor' Maia Centea, carea de repetite ori a datu documentu despre talentulu si vocea i incartoria. Cu multa desteritate au jocat si junii D. D. V. Filipu, P. Tantiu si V. Ghete. Onore bravei junime rom. std. Clusiu, onore intelligenici rom. d'in Clusiu, care, conscia de detorinti'a ei sublima, scie se springesca si incuragedie o astfelu de tenerime activa.

** (Multi amiti publica.) Domnulu ministru allu cultelor si instructiunii publice, prin ordinatiunea de sub Nr. off. 8150 a. c. a donatu 10.000 fl. val. aust. pentru edificarea unei scole comunale*) in oppidulu Varadi'a. Veniu dara, in numele intregi commune, a adduce pre cales publicitatii cea mai profunda multiamire, Domnului ministru pentru acestu ajutoriu binemerit. — Assemenea primesca si Dlu Antonu de Marx Inspectoru reg. de scole, multiamire d'in partene pentru staruintele salie neobositu in acesta privintia. — Varad'u, 25 Aprile, 1873. Iosifu Caiamau, m. pr. judeprimariu.

** (Translocatiune) D. Petru Cuculu, offic. d'in statulu majoru, supernumerariu, de la reg. de pedes'ri Nr. 68. ce porta numele baronului Rodicu, transpusu la reg. de ped. Nr. 5. Ludovicu II. Rege Bay.

** (Inaintare) Juliu Hadacu offic. de III. Classe la perceptoratalu centrale de statu, este numitul off. de class. II.

** [Inaintare militari de Maiu]. Intre numerocele innaintari de oficiari ai armatei imp. afflămu vre o doi, cari dupa nume se paru a fi romani, asi: D. Alessandru Guraru, Colonellu in reg. de ped. Nr. 50 au fostu innaintat la gradulu de generalu-majoru. — D. Vil. Popoviciu, comandaute Bat. de art. fort. Nr. 1. au fostu innaintat la gradulu de colonellu, in acelui-a-si batallionu.

Anunciu.

Adunarea generale a Reuniunii invetiatorilor romani Selagiani in consumata cu decisiunea de la 13/1 Maiu annulu trecutu, se va tiené in annulu acestu-a la 12 Maiu 1873 st. n. in comun'a Bobot'a (Nagy Dersida).

Sunt invitati cu tota onorea toti dd. invetatori romani Selagiani, precum si alti invitori de caus'a invetiatorului si cu deosebire dd. membri fundatori, ordinari, onorari, partenitori si ajutatori ai Reuniunii ca se haineaoiesca a luă parte la numit'a adunare.

Totuodata, acoi dd. membri cari se afla in restantia cu tacsele annuali sunt rogati cu totu respectul că pana in 12 Maiu sau celu pucinu cu occasiunea tienerei adunarii generali se-si implinesca detorintia ce au facia de Reuniune solvindu cassariul tacsele cuveninde, ca asi Reuniunea de o parte se devina serita de incuraturile ce obvinu d'in caus'a restantilor annuali, er' de alta parte se nu fia necessitate a face appelu la §. 48 d'in statute.

Siumieu, 12. Aprile 1873.

Presidiulu Reuniunii.

Francia. Dupa doua dieci de dîle de freccare campania electorală d'in Parisu a ajunsu la momentulu decidoriu. Barodet, candidatul

*) Numai cătu acestu daru se nu fia allu Danasidilor, adeca pre socotel'a nationalităti. Ne pare bine candu ministeriul dà ajutoriu si scolelor romane, am doi inse, ca se deo unor comunităti mai sarace decât este, precătu scimoi noi, oppidulu Varadi'a, unde mai este si unu mare proprietariu, (D. Baicu) care singuru ar poté dotă scol'a cu cele trebuciose; de altmîntea inse si confessiunile sunt in stare d'a-si intretiné secolele, fără ca se aiba nevoie d'a se suppone 1. conditioiu, ceci mai tardu potu se fia stricatio e. Red.

radicalilor republicani, a reportatua mai splendida victoria contr'a ministrul Rémusat. Lupta a decursu cu multa incordare d'in tote trei părți, inse in ordinea cea mai exemplaria, demna d'unu poporu, care gusta libertatea votului universale. Pucini alegatori au remasu inedifferenti, mai toti s'an inscrisu. Resultatul votitării a fostu urmatoriu: Barodet a capetatu 130,000 voturi, Rémusat 133,000 si Stoffel 28,000 voturi. Astfelu dura Republica nismulu lui Gambetta, cellu curat si adoveratu, sa vediutu a ave terrenul pretotindenea. Este insemuatu si nu potem trece cu viderea că D. Stoffel, candidatul conservativilor a capatatu, voturile chiar numai d'in despartimente, unde poporatiunea este mai puin culta. Cetatenimea, adeca preponderant'a parte a ei, meduă unei Natiuni, a votatu pre Barodet. Era multimea functiunarior pre Rémusat.

De la acest'a poternica victoria a Republicanilor in oce multe diuarie, voiau se combine si deduca, că si ministrul de esterne si candidatul trantit, Rémusat, va demissiună, ceea ce nu numai n'are intielessu, ci s'a si desmintit, fiindu scire neintemeiata, luata din ventu.

Diuarile conservativilor diceu, că Barodet a invinsu, pentru că si Thiers se pleca mai tare cătra republicani, de cătu cătra conservatori; era diuarile republicane affirma contrariul despartimenten' lui Thiers. Tote aceste invinuirisipipairi inse sunt nemotivate. Poporul este republican si republican va allege.

Din cele 7 allegeri, ce s'a facutu mai in urmu in Franchia, poporatiunea a alesu 5 republicani radicali, 1 republican conservator si 1 legitimist. Monarcistii si toti inamicii Republicei sci si vedu pre bine tote acestea, sunt convinsi, că asta di in Francia nu poate fi multa vorba despre monarcia, si pentru aceea momentulu disolventii Adunarii nationale si allegerile pentru noua Adunare i imple cu groza si fiori, căci republicanii, fără indoiala voru fi in majoritate facia de tote fractiunile monarcistilor.

Cu tote acestea Gambetta si ceilalii fruntasi ai partidei radicalilor s'a pronunciato publice si voru assecur si pre Thiers in persona, că si voru sprigini cu tota sinceritatea guvernului actual, pentru că acela este inca de lipsa d'in multe consideratimi, mai cu seamă inse pentru că Republica se fia securu contra uneltilor si incercărilor monarcistilor.

Russia. Imperatorele germanu, Vilhelmu, a tienutu tempulu sositu d'rentorce visit'a ce Tiarulu Russiei i-a facutu in ver'a annului tr. In 27 Aprile Vilhelm sosi in Petropole si firesce, fă primitu d'in tote părți cu bucuria, entuziasmu si ovatiuni, chiaru si poporul a fostu preparat se arete prin strigate si legături de palarie simpatiele Russilor pentru Tiarulu Germanilor. Tiarulu Russiei donă Tiarului Germaniei portretulu său propriu si o spada d'onore cu inscriptiunea „Pentru bravura.” Se pricepe că principale „Bismarck” n'a lipsit d'in suita lui Vilhelm, si sositu in Petropole numai de cătu a datu facia cu collegulu seu, betranulu principale Gortsakoff cancelariulu Russiei, Diuarile guveruamentale ale Tiarilor

santei alliancie se incerca d'in tote terile a a convinge lumea, că acesta talnire a cestoru duoi Tiari, de locuare scopu si tendinta politica, ci si unu simplu actu sociale, de cun-

Sciri electrice,

Vienn'a 28 Aprile. „Tageblatt” co munica, că impesafulu a primitu eri in acientia pre Risticu, presiedintele ministerul serbescu, cu care a conversat o diueta de ora. Cu acesta ocazie Risticu a pred imperasului o scrisoare de la principale Muju, in carea pre de o parte se exprime dorita a intretiné celle mai amicabile relatiuni diplomatic, era pre de alta parte anotimpia sosirea sa la Vien'a pre lun'a lui M. Imperatulu se informă a supra relatiunile politice su Serbi'a si si exprimă satisfaction cu privire la sosirea imminentă a principelui.

Pereis u, 28 Aorile. Eri s'a allessu si pe republicani radicali si unu legitimist Ordinea nu s'a conturbat niciuare. — Fim'a despre demissiunea lui Remusat este fundata

Sciri electrice

referitorie la starea semenaturelor.

O radea-mare, 26 Aprile. In dîle acestei amu avutu parte de una tempu foarte, inse din norocire n'a avut influența stricatiosa a supra campului. Eri si asta ploia continua. Temperatur'a incepe de non-se incalză.

Aradu, 26. Aprile. Tempulu este ploiosi rece, inse pentu semenature si vinde este stricatosu.

Temisiora, 26. Aprile. In urm'a ploei continue temperatur'a s'a recit, inse pana acum semenaturele n'au suffritu nici o stricatiora.

Satmaru, 26 Aprile. Tempulu este ploiosi rece, inse stricatiora cam una cubul pre făcare jugeru; secară si mai mult; insi mai multu au sufferit pomii. Asta di in avomu ploia, inse tempulu este mai pacid...

Bescarocul-Mare, 26 Aprile. In urm'a ploei continue temperatur'a s'a recit, inse starea semenaturelor este inse forte multe mitoria; no face a speră multa.

G. Szt. Miklos, 26 Aprile. Asta di avem aici 8 graduri caldura. Vegetatiunea semenaturelor este escelenta. (Sciri imbucuratoare mai sosira inca de la Miscolciu, Segedinu, Neplant'a si Nyiregyháza.)

Lotteria filantropica

pentru terminarea nucii beserică din Dev'a.

Sortituri 250 obiecte,

de aur, argintu, brondiu, cristallu, porcellanu, diverse metale, lemnuri prefosc, tablouri in oleiu bogatu incadrare, manufature elegante si artistice lucrate, mai multe servicii de masa, de argintu, una brosia de trei-dieci galbeni, — tote obiectele in valore de 3,500 florinti. Nici unu obiectu nu este de pretiu mai mic de 5 fl., cele mai multe valoredia 20—100 a.

Pretiul unui losu e 50 cr.

Tragerea sortiurilor va ave locu in lun'a lui August 1873, in diu'a prima a admari generale a „Asociatiunii Transsilvane pentru cultur'a poporului romanu” in Dev'a.

Obiectele castigate se voru spediti, reclamandu-se pana la 30 Septembrie a. c. — Biletele de lotteria se potu afla si la Dn'a Comisie a Tiarului Russiei, presedintea de Duncă-Schița, presedint'a comitet. lotteriei, in Dev'a.

Rogam' pre toti romani si sprigini acastu pu de binefacere.

Bursa de Vien'a de la 29. Aprile, 1873.

5% metall.	71.70	Londra	109.
Imprum. nat.	74.50	Argintu	107.60
Sorti d'in 1873	104.75	Galbenu	5.17
Act. de banca	985.—	Napoleondor	3.71%
Act. inst. cre...	341.75		

Propriet., edit. si red. respondint.:

ALESSANDRU ROMANU